

POWIATOWY URZĄD PRACY

41-902 Bytom, ul. Łagiewnicka 15, tel./fax 032 281-70-19, 032 281-33-07

RAPORT - I/P/2006

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Bytom, 05 sierpnia 2006r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O RYNKU PRACY W BYTOMIU
3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
6. WNIOSKI

1. WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy jest monitorowanie lokalnego rynku pracy. Istotą działalności Urzędu Pracy jest pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry a osobom bezrobotnym szans na pracę odpowiadającą ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom. Dla realizacji tych założeń niezbędne jest permanentne monitorowanie rynku pracy pod kątem podaży i popytu na pracę. Ważne jest także zapewnienie bieżącej koordynacji kształcenia zawodowego młodzieży i szkoleń bezrobotnych z potrzebami rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w zakresie monitoringu zawodów Deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2006r. przeprowadził analizę rynku pracy zgodnie z metodologią i wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych. Zgodnie z tymi założeniami monitoring zawodów deficytowych nadwyżkowych bazował na danych statystycznych dotyczących struktury bezrobocia i ofert pracy.

Pierwszy etap monitoringu obejmował analizę danych w okresie pierwszego półrocza 2006r. Był to etap związany z szczegółową i wielotematyczną interpretacją statystyk lokalnego rynku pracy, między innymi napływu i odpływu bezrobotnych według grup zawodów, analizę zgłaszanych ofert pracy oraz struktury bezrobocia według zawodów i grup zawodów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest źródłem informacji o lokalnym rynku.

Informacje te wykorzystywane są zarówno do działań Powiatowego Urzędu Pracy, jak i innych instytucji, których działalność ma związek z rynkiem pracy.

2. PODSTAWOWA INFORMACJA O RYNKU PRACY W BYTOMIU – STAN NA 30.06.2005r.

Spośród **14.129** osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu na koniec czerwca 2006r.:

- 8.156 (57,7%) bezrobotnych stanowiły kobiety,
- 10.767 (76,2%) osób poprzednio pracowało,
- 194 (1,4%) zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy,
- 2.531 (17,9%) bezrobotnych to młodzież w wieku od 18 do 24 lat,
- 1.742 (12,3%) posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych,
- 371 (2,5%) to osoby niepełnosprawne.

Stopa bezrobocia w Bytomiu na koniec czerwca 2006r. wynosiła 22,8% i była jedną z najwyższych w województwie śląskim.

Niekorzystna z punktu widzenia zarówno zapotrzebowania na pracę jak i uwarunkowań psychospołecznych samych osób pozostających bez zatrudnienia jest struktura bezrobocia w powiecie bytomskim – głównie struktura wykształcenia oraz okresu pozostawania bez pracy.

3 . ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Bardzo ważnym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza bezrobotnych według grup zawodów i specjalności.

Analizując strukturę bezrobocia wg grup zawodowych w Bytomiu w stosunku do ogólnej grupy bezrobotnych można określić następujące grupy zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy :

- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” ze wskaźnikiem 13,90 %,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” - 12,21%,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach” – 10,35%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” – 10,14%,
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 9,22%.

Natomiast najmniej liczni są bezrobotni w grupach zawodów:

- „Leśnicy i rybacy” - 0,01%,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” - 0,12%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” gdzie wskaźnik udziału wynosi jedynie 0,05%,
- „Rolnicy” - 0,6%.

Powyższa struktura kształtuje się zdecydowanie inaczej w grupie bezrobotnych absolwentów. Tutaj najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodów:

- „Pracownicy pozostałych specjalności” – 21,66%,
- „Średni personel techniczny” – 20,55%,
- „Pozostali specjaliści” - 18,33%.

Dane te odzwierciedlają inną strukturę wykształcenia młodzieży w stosunku do ogółu bezrobotnych – ponad 65% zarejestrowanej młodzieży posiada kwalifikacje związane z posiadaniem wykształcenia wyższego lub średniego.

Analizując bezrobocie w Bytomiu według zawodów stwierdza się, że w dużych grupach zawodów o kodach od 12 do 42 najliczniej występują bezrobotni posiadający zawody:

- asystent ekonomiczny – 288 osób,
- pracownik biurowy – 248 osób,
- technik mechanik - 154 osoby,
- magazynier - 123 osoby,
- technik budownictwa – 112 osób,
- technik elektronik - 101 osób,
- pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych - 99 osób,

W kolejnych dużych grupach zawodów najczęściej zarejestrowani są bezrobotni posiadający następujące kwalifikacje:

- sprzedawca - 1277 osób,
- sprzątaczką - 418 osób,
- krawiec – 410 osób,
- ślusarz – 399 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej - 365 osób,
- kucharz - 334 osoby,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 245 osób,
- murarz – 214 osób,
- pozostali mechanicy pojazdów samochodowych – 209 osób oraz
- robotnik budowlany 174 osoby.

Natomiast generalnie najliczniejszą grupą, stanowiącą 2211 osób , to bezrobotni bez zawodu, najczęściej nie posiadający także stażu pracy.

ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW W BYTOMIU

Struktura napływu bezrobotnych według zawodów w pierwszym półroczu 2005r. odzwierciedla grupy zawodów generujących bezrobocie.

Zdecydowanie największy napływ bezrobotnych odnotowuje się w grupie

- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” ze wskaźnikiem 14,69%.

Kolejne duże grupy zawodów napływu bezrobotnych to:

- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” , stanowiąca 10,39 % ogółu bezrobotnych,
- „Średni personel techniczny” – 10,18%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” - 10,10%,
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” - 8,07%.

W najmniejszym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów:

- „Leśnicy i rybacy” - 0,03%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” – 0,07%,
- „Rolnicy” - 0,10%,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” – 0,19%.

W pierwszym półroczu 2006r. w Bytomiu odnotowano największy napływ bezrobotnych posiadających zawody:

a. bezrobotni z wykształceniem średnim lub wyższym:

- asystent ekonomiczny - 208 osób,
- pracownik biurowy – 113 osób
- technik mechanik - 125 osób,
- technik budownictwa - 86 osób.
- ekonomista - 48 osób,

b. pozostali bezrobotni:

- sprzedawca - 553 osoby,
- ślusarz - 159 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej – 156 osób,
- krawiec – 150 osób,
- murarz – 145 osób,
- kucharz – 124 osoby,
- pozostali mechanicy pojazdów samochodowych – 114 osób.

Jednakże największy napływ ponownie dotyczył osób bez zawodu – w omawianym okresie zarejestrowano w Bytomiu 1162 osób bez zawodu.

4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Spośród 1533 ofert pracy złożonych w Bytomiu w pierwszym półroczu 2006r. największą grupę, ze wskaźnikiem 15,12%, stanowiły oferty w zawodach z dużej grupy - „Górnicy i robotnicy budowlani”.

Drugą co do wielkości grupą zawodów, gdzie wystąpiło najwięcej ofert pracy to grupa „Pracownicy obsługi biurowej”, stanowiąca 13,35% ogółu ofert pracy .

Kolejne co do ilości złożonych ofert pracy grupy zawodów to:

- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach” – 10,08%,
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 8,31%,
- „Pracownicy usług osobistych i ochrony” – 7,46%,
- „Pracownicy pozostałych specjalności” ze wskaźnikiem 7,07%.

Nie odnotowano natomiast żadnych ofert pracy w grupach: „Rolnicy”, „Leśnicy i rybacy” ze względu na profil gospodarczy Bytomia.

Ranking zawodów, w których złożono najwięcej ofert pracy w Bytomiu w pierwszym półroczu 2006r. prezentuje się następująco:

1. pracownik biurowy - 169 ofert,
2. sprzedawca – 99 ofert,

3. robotnik gospodarczy – 68 ofert,
4. murarz – 66 ofert,
5. robotnik drogowy – 43 oferty,
6. robotnik budowlany – 35 ofert,
7. kierowca samochodu ciężarowego – 35 ofert,
8. szwaczka – 33 oferty,
9. pracownik administracyjny – 31 ofert pracy,
10. kierowca autobusu – 30 ofert,
11. sprzątaczką 26 ofert.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Dane zawarte w zestawieniu i rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2005r. pokazują, że rynek pracy Bytomiu związany jest przede wszystkim z problematyką zawodów nadwyżkowych.

Spośród 288 średnich grup zawodów, które występują na bytomskim rynku pracy aż 252 pozycje klasyfikują się jako zawody nadwyżkowe,

5 pozycji stanowią zawody zrównoważone, natomiast 31 grup zawodów zalicza się do zawodów deficytowych.

Opierając się na szczegółowych opracowaniach zawartych w tabeli T-I/P-4

Stwierdza się, że na bytomskim rynku pracy występują następujące zawody deficytowe: krojczowie, operatorzy urządzeń do produkcji papieru, szlifierze, pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy,

pracownicy lombardów, monterzy izolacji, kowale, animatorzy kultury, kierownicy działów osobowych i pokrewnych, recepcjoniści rejestratorzy, operatorzy maszyn górniczych, posadzkarze, kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu, zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni, inkasenci i poborcy, lekarze, dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni, betoniarze, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych, kasjerzy, spawacze i pokrewni, operatorzy sprzętu do robót ziemnych oraz specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi.

Ranking zawodów* deficytowych i nadwyżkowych w powiecie m. Bytom w I-półroczu 2006 roku

*/Grupy zawodów wg kodu dwucyfrowego uszeregowane od najniższego do najwyższego wskaźnika (Wk
n,I

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów (W,1)
1	2	3	4
1	33	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,0000
2	63	LEŚNICY I RYBACY	0,0000
3	13	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,0000
4	61	ROLNICY	0,0000
5	64	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,0000
6	92	ROBOTNICY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,0000
7	32	ŚREDNI PERSONEL WZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,0325
8	31	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,0684
9	62	OGRODNICY	0,0714
10	24	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,1040
11	21	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1308
12	72	ROBOTNICY OBRÓBK METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,1505
13	52	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,1658
14	73	ROBOTNICY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,1667
15	23	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,1935
16	42	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,2063
17	74	POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,2091
18	12	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,2353
19	81	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,2453
20	34	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,2529
21	22	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2727
22	51	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,2864

23	71	GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI	0,3863
24	93	ROBOTNICY POMOCNICZYWGÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,4237
25	91	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,4984
26	82	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,5455
27	41	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,8870
28	83	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,9266

Do kategorii zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy w Bytomiu należą: elektrycy budowlani i pokrewni, instruktorzy praktycznej nauki zawodu i instruktorzy, kierownicy małych przedsiębiorstw gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy bibliotek i informacji naukowej oraz pracownicy ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowani.

Pozostałe zawody występujące na bytomskim rynku pracy posiadają status zawodów nadwyżkowych.

Wyniki analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych nakładają się na wyniki analizy wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy.

Zawody o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty są równocześnie zaliczane do zawodów deficytowych. I tak bezrobotnymi posiadającymi największe szanse na otrzymanie oferty pracy są bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia”,
- „Pracownicy pozostałych specjalności”,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw”,
- „Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów”.

ANALIZA ZAWODÓW GENERUJĄCYH DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE W BYTOMIU

Do kategorii długotrwale bezrobotnych w Bytomiu należą w szczególności bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni”,

- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy”,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach”,
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie”.

Tak więc zjawisko długotrwałego bezrobocia dotyczy głównie bezrobotnych o bardzo niskich kwalifikacjach lub ich braku, którzy zatrudniani byli jedynie przy prostych pracach budowlanych.

Ranking zawodów* generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie m. Bytom w I-półroczu 2006 roku

*/Grupy zawodów wg kodu dwucyfrowego uszeregowane od najwyższego do najniższego wskaźnika

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (/)
1 1	2	3	4
92	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	1,0000	
2	91	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,6483
3	12	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,6346
4	81	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,6328
5	83	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,6113
6	93	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYŚLE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,5769
7	42	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,5484
8	41	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,5317
9	61	ROLNICY	0,5185
10	73	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,5059
11	52	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,5014

12	63	LEŚNICY I RYBACY	0,5000
13	64	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,5000
14	82	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,4934
15	71	GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI	0,4897
16	23	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,4861
17	74	POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,4618
18	72	ROBOTNICY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,4562
19	51	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,4148
20	62	OGRODNICY	0,3725
21	33	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,3333
22	34	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,3278
23	24	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,3019
24	22	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2985
25	31	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,2730
26	32	ŚREDNI PERSONEL WZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2423
27	21	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,2170
28	13	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,1333

Natomiast do grup zawodów, które w najmniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie należą:

- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw”,
- „Pozostali specjaliści”,
- „Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia”,
- „Średni personel techniczny”.

6. WNIOSKI

Wyniki przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykorzystane zostaną przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w szczególności do:

- określenia odpowiednich kierunków szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych,
- korekty struktury kształcenia zawodowego w przygotowywanych corocznie wspólnie z Wydziałem Edukacji „planach naborowych” do szkół ponagimnazjalnych,
- usprawnienia działań pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o aktualnej sytuacji na bytomskim rynku pracy pod kątem szansy na uzyskanie zatrudnienia,
- usprawnienia działań poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych,
- ułatwienia realizacji aktywnych form ograniczających długotrwałe bezrobocie poprzez realizację założeń outplacementu tj. programu zwolnień monitorowanych w zakresie tworzenia oferty przekwalifikowań.